

Svenska Elnätsupprorets remissyttrande avseende Promemorian ”Särskilt investeringsutrymme för elnätsverksamhet”

Inledning

Redan 2008-2009, när Svensk industri gick in i djup lågkonjunktur, noterade näringslivet i Gnosjöregionen (säkert även andra), att den enda verksamhet som obehindrat kunde höja sina priser, var aktörerna inom det skyddade nätmonopolet. Med stöd från Gnosjöregionens samlade näringsliv, blev detta faktum startskottet till att Elnätupproret bildades. Alltsedan dess har vi varit aktiva för att göra såväl myndighet som politik uppmärksamma på orättfärdigheterna. Det nätverk, med olika kompetenser inom området, som efterhand har byggts upp, är helt unikt och ger oss tillgång till saklig fakta, som alltid ligger till grund för våra framstötter. De senare åren har vi agerat tillsammans med bl.a. Villaägarna, SKGS och SPIF och då även med stöd från f.d. branschaktörer och professorer inom området. Detta har positionerat gruppen som en samtalspartner med såväl myndighet som direkt med sittande ministrar. Under Ibrahim Baylans period som Energiminister fick vi ett genombrott och ett erkännande om att det inte stod rätt till och att något måste göras. Påföljande aktiviteter inom departement och myndighet ledde till den lagändring som nu har trätt i kraft, och som gav konsumenten upprättelse med mer kostnadsrelaterade avgifter för nät och överföring. Inte helt oväntat har ändringen utlöst en våg av protester och en intensiv lobbyverksamhet från nätbolagen. Tyvärr har man nu, genom skrämselfpropaganda, lyckats få politiken att ducka och öppna upp för diskussion om en förmånligare övergång.

Nuläge

I promemorian läser vi skäl till förslaget: ”Sverige behöver ett robust elsystem, som ger svenska företag möjlighet att växa och ger elnätskunderna rimliga avgifter. Därför pågår ett ständigt arbete för att förbättra elmarknadens funktion, bl.a. genom att hantera flaskhalsar i elnätet och på så vis se till att det finns tillräckligt med lokal effekt.”

För att inneha rätten till en nätkoncession finns flera viktiga åtaganden, bl.a. att man skall investera i vederbörlig utsträckning för att säkerställa driften. Däremot inget om att koncessionsägaren skall ges möjlighet att skörda anstötliga vinster på de avgifter som tas ut från kunden.

Den genomsnittliga ekonomiska livslängden och avskrivningstiden i elnätsföretagen är strax under 40 år, varför det faktiskt är nödvändigt att investera 2,5 % för att bibehålla genomsnittsåldern i verksamheten.

Politiken borde vara mer tydliga på den punkten istället för att vika sig för tomma hot.

Efter att tagit del av såväl Ei's, som bl.a. Professor EM Stefan Yards beräkningar, är det oklart om det aktuella förslaget verkligen ger någon styrning i riktning att öka investeringarna.

Det mest anmärkningsvärda är att elnätsföretag ska ges rätt att använda outnyttjade intäktsramar från tillsynsperioden 2012-2015 under tillsynsperioderna 2020-2023 och 2024-2027. Ett tillskott på ca 30 miljarder som sannolikt inte kommer att bidra till ökade investeringar, utan snarare till att förbättra de redan höga rörelseresultaten, som sedan ägaren får åtnjuta.

Sedan vilar ett stort ansvar på SVK att påskynda utbyggnaden av stamnätet. Det vi hitintills har sett, exempelvis av Sydväst länken, är närmast att betrakta som ett fiasko. Det verkar inte finnas incitament för någon att denna skall bli klar. Många miljarder har betalats av kunderna i form av kapacitetsavgifter, och stora delar av dess kostnad lär redan vara betald. Även fortsättningsvis skördar SVK extraintäkter, i storleksordningen 1 miljard/år, tills den tas i bruk. Vem har ansvaret för alla dessa förseningar?

Som en del i att nå ambitionen i promemorian vi citerade ovan, måste staten ge SVK förutsättningar att stärka elsystemet. Inte som nu där SVK har ett avkastningskrav från staten på 6 % efter skatt, och att 65 % av vinsten skall delas ut till staten. Detta liknar närmare en kassako, än en för Sverige viktigaste aktör för elnätsinfrastruktur.

Sammanfattning

Svenska Elnätsupproret ställer sig positiv till lagändringen som trädde ikraft vid senaste årsskiftet, och som stärkte Ei's roll som kundföreträdare vilket även har lett till lättnader för konsumenten. Dock ger den fortfarande nätmonopolet osedvanligt förmånliga möjligheter till vinstuttag.

Skulle det visa sig att företagen får fortsätta tillgodoräkna sig de nivåer av kalkylränta/avkastning som domstolarna hittills har gett rätt till, så fungerar regleringen inte alls bra. Här ser vi det som ytterst viktigt att politiken inte backar för den massiva påverkan som nu sker från nätmonopolet.

Svenska Elnätsupproret tolkar därför förslaget i promemorian om särskilt utrymme för överrullning av tidigare outnyttjade intäktsramar som ett steg tillbaka, och en ren eftergift på ca 30 miljarder, vilken i praktiken hamnar på sista raden hos nätbolagen utan att konsumenten får något i utbyte.

I tider som nu, när hela samhällsekonomin är i gungning, äventyrar en eftergift att den svenska elkonsumenten tappar förtroendet för såväl myndigheten som för politiken.

Gnosjöregionens Näringslivsbälte 2020-04-02

Svenska Elnätsupproret
g/m Eric Anderzon